

شرح حکمتی از امام علی حکیم (در محضر حکیم)

شرح حکمت ۲۵ نهج البلاغه

مؤلف:

جواد جابرزاده انصاری

وضعیت فهرست نویسی فیفا

سرشناسه: جابرزاده انصاری، جواد، ۱۳۵۹-

عنوان و نام پدیدآور: شرح حکمتی از امام علی حکیم (در محضر حکیم) شرح حکمت ۲۵ نهج البلاغه. مؤلف جو جابر زاده انصاری.

مشخصات نشر: اصفهان: نگین ایران ۱۳۹۹.

مشخصات ظاهری: ۸۸ ص. شابک: ۶-۱۵-۷۱۹۵-۶۲۲-۹۷۸

موضوع: علی بن ابی طالب (ع)، امام اول، ۲۳ قبل از هجرت - ۴۰ ق. نهج البلاغه — نقد و تفسیر

Ali ibn Abi-talib, Imam I. Nahjol - Balaghah -- Criticism and interpretation: موضوع:

موضوع اخلاق اسلامی

Islamic ethics ٥٥ ضو

شناسه انجوده: علی بن ابی طالب (ع)، امام اول، ۲۳ قبل از هجرت - ۴۰ ق. نهج البلاغه. شرح

شناسه افزوده: Iman Ali ibn Abi-Najol - Balaghah.Commantries

رده بندی کنگر BP ۰۴۲۳/۱

رده بندی دیویی: ۹۷۰.۲۹۷

شماره کتابشناسی ملی: ۸۷-۶

انتشارات نگین ایران

Amin. shirani@gmail.com

نام کتاب: شرح حکمتی از استاد علی حکیم (ر.م.حضر حکیم) شرح حکمت ۲۵ نهج البلاغه

مولف: **د. جابرزاده انصاری**

Javad.ansari58@gmail.com

ناشر: نگارستان

لیتوگرافی: آرمان - چاپ: کمال صفائی: بابک

تیراژ: ۱۰۰۰ جلد / چاپ: اول / تعداد صفحات: ۸۸

قطع: رقی / قیمت: ۳۰۰۰۰ تومان

شماره: ۶-۱۵-۷۱۹۵-۶۲۲-۹۷۸

آدرس مراکز بخش اصفهان: اصفهان - خیابان مسجد سید - خیابان پنج رمضان - کوچه جنت (۱۷) - پلاک چهارم -

انتشارات نگین ایران

·9133113·A5:

33373577:

33363218:

هرگونه تکثیر - نسخه برداری، کپی برداری و فروش کپی های این کتاب با استناد به مواد ۲۳ و ۲۹ قانون حمایت از مؤلفان خلاف قانون، اخلاقی شرع بوده و مشمول قوانین مجازات اسلامی خواهد بود.

۱	فصل اول: استدراج در آیات قرآن کریم
۱	آیه اول: مهلت الهی به نفع کفار نیست
۳	تفسیر آیه اول در کتاب شریف تفسیر المیزان
۴	تفسیر آیه اول در کتاب شریف تفسیر نمونه
۹	آیه دوم: گرفتار کفار جایی که نمی دانند
۱۵	استدراج چیست؟
۱۵	معنای استدراج در کتاب شریف تفسیر المیزان
۱۷	معنای استدراج در کتاب شریف تفسیر نمونه
۱۹	آیه سوم: نتیجه مهلت کوتاه تکذیب کنندگان خدا و رسولش
۲۰	اعجاز درمانگری قرآن
۲۰	۱- قرآن و درمان بیماریهای اعتقادی
۲۱	۲- قرآن و درمان بیماریهای روحی و روانی
۲۳	۳- قرآن و درمان بیماریهای جسمی
۲۵	تفسیر آیه سوم در کتاب شریف تفسیر المیزان
۲۶	تفسیر آیه سوم در کتاب شریف تفسیر نمونه
۲۸	نتیجه گیری آیات
۳۰	آیه چهارم: مغرور شدن به نعمتهای الهی، ابتدای مسیر استدراج
۳۱	نتیجه موثر نیفتادن هشدارها
۳۴	سنن الهی در مورد امتها

۳۵	آیه پنجم: نتیجه تسلیم نشدن در برابر امر الهی
۳۷	سرانجام زندگی اندرزناپذیران
۴۱	ابتلاء امم قبل از اسلام
۴۴	آیه ششم: آگاه سازی کفار از نتایج اعمال خودشان
۴۸	تسلیم و دلداری خداوند برای پیامبر (ص)
۵۱	انواع عذاب برای کفار مستدرج
۵۵	فصل دوم: استدراج در روایات اهل بیت علیهم السلام
۵۵	روایت اول: بیعت و گشایش، دامی برای استدراج
۵۶	روایت دوم: حمد و ثناء خداوندی، دوری از کبر، رهایی از استدراج
۵۸	روایت سوم: یا آور، استغفار، دوری از استدراج
۵۹	روایت چهارم: نعمت های الهی ما را مغرور نکند
۶۱	روایت پنجم: ادعیه معصومین در رابطه با استدراج
۶۲	روایت ششم: معنای استدراج
۶۲	روایت هفتم: ادامه معصیت، استدراج را به راه دارد
۶۲	از اسامی خداوند این است
۶۳	خاتمه
۶۵	فصل سوم: شکر نعمت های الهی
۶۵	نعمت چیست؟
۷۱	نتایج شکر گذاری از منظر آیات الهی
۷۵	خود آزمایی

حکمت مورد نظر، یادآور موضوعی در قرآن عظیم الشان است که آن را استدراج می‌نامند. و از موضوعات مورد توجه معصومین علیهم السلام می‌باشد.

حضرت در اول کلام، همه‌ی انسانها را، که فرزندان بنی آدم هستند با هر نگاه و دین و آئین به موضوع بسیار خطرناک و فور نعمت از جانب خداوند و فرو رفتن در معصیت از جانب انسان هشدار می‌دهند. هشدار می‌دهند که نشان دهنده یکی از سنتهای الهی است.

این سنت الهی از آن قرار بوده که خداوند انسان را در ناز و نعمت ظاهری غرق می‌کند تا او هم مشغول گناه و سستی بیشتر شود. و به ناگاه خداوند نعمتها را گرفته و به دلیل معصیتهای فراوان، گناهکار را به عذاب دردناکی وارد می‌فرماید.

پس در هنگام فزونی نعمتها باید مراتب بیشتر از موقعیتهای دیگر مراقب و مواظب شکرگذاری و استفاده صحیح ر نعمتها و بهره گیری صحیح آن نعمت در راه خدا بود. مبدا انسان با دیدن این همه نعمت الهی مغرور شود و به خیال باطل همه این نعمتها را از خود ببیند و در گناه غوطه ور شود. در ذل به تعدادی از آیات و روایات مربوط به استدراج اشاره خواهد شد و با استفاده از همین آیات و روایات موضوع استدراج را خواهیم شناخت. باشد که به لطف خداوند هیچ گاه در این شرایط قرار نگیریم. همان طور که در متن حدیث هم دیده می‌شود حضرت از کلمه رب استفاده نکرده اند. پس معلوم می‌شود که همه این کارها برای تربیت انسان است.

خداوند قصد دارد با همین کار (سنت استدراج) انسان را مورد تعلیم و تربیت قرار بدهد. تربیتی که بشر را آماده درک قیامت می‌نماید و از دنیای دوزخ می‌رهاند. دنیایی که هیچ چیز آن باقی نمی‌ماند، نه خوشی و نه غم و غصه.

به فرمایش خود حضرت امیر المؤمنین (ع):

الدَّهْرُ يَوْمَانِ يَوْمٌ لَّكَ وَ يَوْمٌ عَلَيْكَ فَإِنْ كَانَ لَكَ فَلَا تَبْطُرُ وَإِنْ كَانَ عَلَيْكَ فَاصْبِرْ.

دنیا دو روز است: روزی به نفع تو و روزی به زیان توست. اگر دنیا روی خوش به شما نشان داد، سرمست و مغرور نشوید و اگر به سختی دنیا دچار شدید، صبر و تحمل پیشه کنید.^۱

خداوند متعال، پیامبران را فرستاد و فرمود مردم را مورد انذار و بشارت قرار دهید. اما بعضی از همین مردم آنچه بشارت و انذار شدند، برای آنها فرقی نکرد.

وَسَوَاءٌ عَلَيْهِمْ أُنذِرْتَهُمْ أَمْ لَمْ تُنذِرْهُمْ لَا يُؤْمِنُونَ

و برای آنان یکسان است چه بیمشان دهی یا بیمشان ندهی، ایمان نمی آورند.^۲

چرا که قلب آنها از بس در دنیا غرق شده اند مهر شده است.

خَتَمَ اللَّهُ عَلَىٰ قُلُوبِهِمْ وَعَلَىٰ سَمْعِهِمْ وَعَلَىٰ أَبْصَارِهِمْ غِشَاوَةٌ وَلَهُمْ عَذَابٌ عَظِيمٌ

خدا به [کفر کفرشان بر دلها و گوشهایشان مهر [تیره بختی] نهاده، و بر چشمهایشان پرده ای [از تاریکی است که زوغلایت را نمی بینند]، برای آنان عذابی بزرگ است.^۳

و حتی چشمهای آنها هم دیگر حقایق عالم هستی را نمی بینند. پس خداوند متعال آنها را

دچار استدراج می کند. از بس لجباز و سرکش هستند. اما جالب است که خداوند به آنها

نعمت فراوان می دهد و روی این چشم و قلب غبار بیشتری می نشیند، تیره و تاریک می شود. هر

چه گناه می کند و عصیان خداوند انجام می دهد هیچ فایده ای برایش ندارد. از تمام عبادات

دور می شود، اصلاً لذت عبادت دیگر نمی چشد، همه را از آن بیخود می بیند. گرچه تمام

نعمت های همه ی عالم برای استفاده او آفریده شده است.

كَلَّا إِنَّ الْإِنْسَانَ لِرَبِّهِ لَكَنَافٍ * أَن رَّاهُ اسْتَغْنَىٰ

۱. مفید، محمد بن محمد، الإرشاد فی معرفة حجج الله علی العباد - قم، چاپ: اول، ۱۴۱۳ ق.

۲. پس، آیه ۱۰

۳. بقره، آیه ۷

ن چنین نیست [که انسان سپاس گزار باشد] مسلماً انسان سرکشی می کند * برای اینکه
خود را بی نیاز می پندارد.^۱

با طغیان می کند. ناگهان عذاب الهی نازل می شود.

فَصَبَّ عَلَيْهِمُ رَبُّكَ سَوْطَ عَذَابٍ

همین سبب خداوند تازیانه عذاب را بر آنان فرو ریخت!^۲

چه عذاب در ناکی است. ولیکن در این میان هم افرادی هستند که دارای فطرتی بیدار
شاداب هستند و روحانی آگاه دارند. تمام نعمتها را از خدا می بینند، وبدون امر خداوند
همه چیز را نابود و نا شدن می دانند. لذا اگر دچار گناه شدند، سریعاً به وسیله توسل به نام
وجود حضرات معصومین علیهم السلام توبه می کنند. نادم و پشیمان می شوند و کار غلط
ویش را جبران می کنند.

وَاسْتَغْفِرُوا رَبَّكُمْ ثُمَّ ابْتَغُوا إِلَهَ إِنْ رَبِّي رَحِيمٌ وَدُودٌ

پروردگار خود، آمرزش بطلبید؛ و به سوی او باز گردید؛ که پروردگارم مهربان و
استدار (بندگان توبه کار) است!^۳

بدینوسیله دیگر در استدراج قرار نمی گیرند چرا که خداوند بخشنده و مهربان است.

وَإِنِّي لَغَفَّارٌ لِّمَنْ تَابَ وَآمَنَ وَعَمِلَ صَالِحًا ثُمَّ اسْتَدْرَجَ

من هر که را توبه کند، و ایمان آورد، و عمل صالح انجام دهد، سپس هدایت شود،
آمرزم!^۴

سوره غلق، آیه ۶-۷

سوره فجر، آیه ۱۳

سوره هود، آیه ۹۰

سوره طه، آیه ۸۲

ولی وای به روزی که وجدان بیمار شود، آگاهی و بیداری را از دست بدهد. فطر
تخریب شود، دیگر یاد خدا و دوری از گناه و توبه و استغفار از بین برود و نوبت
استدراج برسد.

در این مکان و مقصد، خواندن آیات و روایات در موضوع استدراج مورد نظر است
بشارت و انداز، اول به خود ناچیز و بعداً به خواننده عزیز و بزرگوارم که مبدا و فور نعم
الهی ما را مغرور کند و غرق در دنیا و گناه شویم. و گرنه باید آماده عذاب دردناکی باش

www.ketab.ir